

Basisstof 1 De mens en het milieu**aantasting**

Het natuurlijk ecosysteem verdwijnt en maakt plaats voor bijvoorbeeld steden en landbouwgrond.

duurzame ontwikkeling

Manier van leven waardoor de aarde ook in de toekomst leefbaar is.

leefstijl

Je manier van leven.

milieubeleid

Maatregelen die de regering neemt om het milieu te beschermen en duurzaamheid te vergroten.

overbevolking

Groot aantal mensen als gevolg van bevolkingsgroei, waardoor problemen ontstaan.

uitputting

Te veel stoffen weghalen uit het milieu.

vervuiling

Schadelijke stoffen toevoegen aan het milieu.

Basisstof 2 Voedselproductie**bemesting**

Mineralen toevoegen aan een akker.

bestrijdingsmiddelen

Stoffen die worden gebruikt om organismen die voedingsgewassen aantasten, te bestrijden.

bodembewerking

Verbeteren van de bodemstructuur door ploegen en eggen.

erfelijke eigenschappen

Eigenschappen die een organisme krijgt van zijn ouders.

genetische modificatie (gm)

Aan de bestaande erfelijke informatie worden erfelijke eigenschappen van een andere soort toegevoegd.

kunstmatische inseminatie (ki)

Techniek waarbij sperma van een stier wordt ingebracht in de baarmoeder van een koe.

landbouwhuisdieren

Dieren die in de veeteelt worden gehouden.

plaag

Grote hoeveelheid organismen die een voedingsgewas aantasten.

transgeen

Een organisme waarbij de erfelijke eigenschappen zijn aangepast door genetische modificatie.

veredeling

Individen met de meest gunstige eigenschappen worden geselecteerd en gekruist.

voedingsgewassen

Planten die in de akkerbouw en in de tuinbouw worden geteeld.

Basisstof 3 Duurzame landbouw**biologische landbouw**

Vorm van landbouw waarbij er extra aandacht is voor het milieu en het welzijn van dieren.

kringlooplandbouw

Vorm van landbouw waarbij alle grondstoffen en eindproducten in de kringloop optimaal worden benut.

niet-selectieve bestrijdingsmiddelen

Bestrijdingsmiddelen die veel soorten organismen bestrijden, ook nuttige organismen.

pesticiden

Gewasbeschermingsmiddelen om ziekten en plagen te bestrijden.

precisielandbouw

Vorm van landbouw waarbij elk deel van een akker precies de juiste hoeveelheden mest en bestrijdingsmiddelen krijgt.

selectieve bestrijdingsmiddelen

Bestrijdingsmiddelen die alleen de schadelijke organismen bestrijden.

verticale landbouw

Het verticaal telen van gewassen in lagen.

vruchtwisseling

Het niet twee jaar achter elkaar verbouwen van dezelfde soort gewas op een bepaald stuk grond.

Basisstof 4 Energie**duurzame energie**

Energie uit energiebronnen die niet opraken en die geen vervuiling veroorzaken.

fossiele brandstof

Brandstof die miljoenen jaren geleden is ontstaan uit resten van dode planten en dieren.

getijdenenergie

Energie van stromend water bij eb en vloed.

groene stroom

Elektriciteit die wordt opgewekt met duurzame energie.

kernenergie

Energie die vrijkomt bij het splitsen van de atoomkernen van uranium.

waterkracht

Energie van stromend water in een rivier.

windenergie

Energie door de wind.

zonne-energie

Energie door zonnestraling.

Basisstof 5 Klimaatverandering**broeikasgas**

Gas in de atmosfeer dat warmte vasthoudt.

dampkring

Atmosfeer: de luchtlaag om de aarde.

klimaat

Gemiddeld weer in een gebied over een periode van minstens dertig jaar.

versterkt broeikaseffect

Opwarming van de aarde door toename van broeikasgassen in de atmosfeer.

Basisstof 6 Water, bodem en afval**bodemsanering**

Vervuilde grond schoonmaken.

compost

Door reducenten afgebroken gft-afval; bevat veel voedingsstoffen voor planten.

gft

Groente-, fruit- en tuinafval.

kca

Klein chemisch afval van huishoudens.

plasticsoep

Grote hoeveelheden plasticafval in de oceanen.

recycling

Afval als grondstof gebruiken voor nieuwe producten.

restafval

Afval dat geen kca is en niet kan worden gerecycled of gecomposteerd.